

Dr. Schmidt Eligius Róbert emlékezete (1902–1973)

Rónai András*

Olyan kollegáról kell megemlékezünk most, aki nem csak geológus körökben volt ismert, de az érintkező szakmák széles rétegeiben is. Azt mondhatnám, szakmánk közéleti embere volt. Nem volt összetéveszthető senkivel. Őt nem a típusa, hanem egyénisége jellemezte. Kiemelkedő tagja volt a geológus társadalomnak akár képzettségét, tárgyi ismereteit, akár játékos és színes szellemét nézzük. Nem foglalt el kiemelkedő pozíciókat. A két háború közötti és utáni idők zivatarai őt is tépázták s bár rugalmas, simulékony és találékony volt, többször kellett az árnyékos oldallal megelégednie. Pedig minden idegszálával közszereplésre vágyott.

1902 március 23-án született Erdély s a Bánság határán. Karánsebesen, a Szörényi havasok alatt, a Temes festői völgyében, mely ott húzódik a két nagy bányavidék: Petrozsény és Resicabánya között. Azon a vidéken, ahol keverednek régi magyar és román falvak, később telepített szerb és német településekkel. Ahol a gyermek már négy nyelvet tanul az utcán s négyféle vér-

mérséklettel, gondolkodásmóddal és ügyességgel kell versenyre kelnie, hogy érvényesülhessen.

A rajtot jól vette. A temesvári katonaiskolában, ahová apja révén iratták, osztályelső volt. Mint osztálytársai mondják, kimagaslóan első. Mire elvégezte a katonaiskolát, vége lett az első világháborúnak és — nem akarok katonát látni — hangulat uralkodott a széjjel-szakadó országban. Ahogy csillapodtak a viszonyok, beiratkozott a Műegyetem soproni Bányászati és Erdőmérnöki Karára, ahol 1929-ben bányamérnök és geológus oklevelet szerzett. Disszertációja a szegedi első ezerméteres fúrásról szólt. Nem véletlenül és nem követ-

* Elhangzott a MFT 1974. március 13-án tartott közgyűlésén.

kezmények nélkül. A mélyfúrások technikájának, problémáinak, kiértékelésének pályáján mindvégig szorgos kutatója és eredményes művelője maradt.

Állami szolgálatát 1930-ban a Pénzügyminisztérium Bányászati Főosztályán kezdte meg, utána két évet ösztöndíjasként Bécsben töltött. 1932–1942 között a Földtani Intézet adjunktusa, majd osztálygeológusa. 1942–44-ben a Magyar–Olasz Ásványolaj RT. ügyvezető igazgatója. 1945-ben előbb az Iparügyi Minisztérium Bányászati Osztályán, majd az Újjáépítési Minisztériumban dolgozik. 1950–51-ben a Földtani és Bányászati Központ főosztályvezetője, néhány hónapig a Bányászati és Energiaügyi Minisztérium csoportvezető főmérnöke. 1951 decemberben visszakerül a M. Áll. Földtani Intézetbe és itt dolgozik mint osztályvezető és főmunkatárs 1973. július 23-ig, haláláig.

Ez néhány mondatban a befutott hivatali pálya. A tudományos pálya íve hosszabb taglalást kíván. Két területe van a földtannak, ahol jelentősen alkotott. Egyik a nagy medencék vízföldtana, a másik a geotektonika, geomechanika. A kettő igen szorosan összefügg. A mélymedencék földtani viszonyait néhány – vagy sok – fúrásból ismerjük, mindenképpen hézagosan, pontokra szorítókozó információk alapján. Ahhoz fantázia és elméletileg megalapozott hipotézisek kellene, hogy a pontszerű adatokból az eltemetett földtani képet megrajzoljuk. E hipotézisek a tektonikus tudományának ha nem is alapjai, de támfalai.

A nagy medencék földtanában a víz a legfontosabb nyomjelző. Jelzi a hőmérsékleti és nyomásanomáliákat, a kőzetek átteresztőképességét, a rétegek összefüggő vagy zavart voltát, az áramlási irányokat, az oldható anyagokat és még sok mindent. A víz egyrészt mint nyomjelző, segítségével a szerkezetföldtannak, másrészt a vízszükséglet kielégítése ezrével teremt kutakat, feltárásokat, megfigyelő helyeket. A nagy medencékben a vízföldtan és szerkezetföldtan egymás nélkül elképzelhetetlen.

SCHMIDT E. R. mindkét tudományterületen kimagasló eredményeket ért el. 173 jelentősebb tanulmányát, cikkét tartjuk nyilván. Könyvnyi-publikációkat, folyóiratcikket, térképeket, vitairatokat. Meglepő az a gondolatgazdagság, a különleges látószög, a dolgok velejét kutató szándék, amely e tanulmányokban megmutatkozik. Ugyanakkor, egymásnak ellentétéként jelentkeznek dolgozataiban az örökké nyugtalan, elégedetlen szellem és a fegyelmezett, gondos fogalmazás, logikus érvelés, kicsiszolt stílus. Vízföldtani kutatásainak és megfigyeléseinek eredményei legteljesebb áttekintésben a Magyarország Vízföldtana Atlasza c. munkában és ehhez írt testes kötetben jelentek meg (1961), tektonikai elképzelései, magyarázatai Geomechanika c. 1957-ben kiadott munkájában. Mindkét mű hazánkban úttörő jellegű, mindkét mű a nemzetközi irodalomban is számottevő alkotás. Mindkét művet érte, a sokoldalú elismerés mellett, kifogásoló bíráló is. Úttörő munkánál ez érthető és különösen érthető olyan témakörökben, ahol a fejlődés napjainkban viharos gyorsasággal terem újabb és újabb adatokat. Egy tudományos mű értékét azonban nem azon lehet lemérni, hogy az egybehangzó-e mások eredményeivel, vagy akár azon, hogy későbbi vizsgálatok igazolták-e? Egyáltalán nem azon, hogy tantételei „igazak”-e valamely időszak felfogása szerint. Ha ez lenne a helyes mérce, a tudománytörténet legnagyobbjai közül is sokat el kellene útni a tudós címtől. Egy művet tudományos szempontból értékessé és tudományossá megfigyeléseinek gazdagsága, eredetisége, következtetéseinek logikája, eredményeinek újszerűsége, alkalmazott módszereinek színvonala, fejtegetéseinek gondolko-

dásra ösztönző ereje tesz. Ezeket az értékeket pedig SCHMIDT E. R. munkásságától nem lehet megtagadni.

Geomechanikája a magyar földtant átfogóan megismerni szándékozóknek TELEGGI RÓTH Károly és VADÁSZ Elemér tankönyvei mellett legjobb vezetője lehet. Nem áll a másik kettő mögött sem sokoldalúságban, sem áttekinthetőségben, sem gondolatgazdagságban. Gyakorlati vonatkozásaiban pedig több ponton túllép rajtuk. Lehet, hogy merészségben is, tévedésekben is, az újjal való viaskodásban. Vízföldtani atlaszát szintén bírálni lehet. Egyes részei elsiettek, nem minden eredménye kiérlelt. De kovásza volt a további fejlődésnek.

Tudományos munkásságáért többféle elismerést kapott. 1956-ban Kossuthdíjat, 1961-ben Schafarzik emlékérmét, 1969-ben Zsarkóczy Samu emlékérmét, 1972-ben Vásárhelyi Pál díjat.

Nemzetközi sikert és elismerést jelentett az NDK földtani társulatának tiszteleti tagjává történt választása 1967-ben.

Tudományos sikereivel vetekszik társadalmi és egyesületi működése. Több egyesületben volt alapító, vezetőségi és tiszteleti tag, sokféle bizottságban, tanácsban aktív résztvevő. Otthon érezte magát a vitákban, szellemes rögtönző volt, minden témához, eseményhez volt találó példája, tréfás története.

Élete alkonyán egyedül maradt. Gondolkodni lehetne azon, vajjon törvényszerű-e, hogy tudományos pályán mozgó, termékeny ember, aki nagyszámú munkatárssal, fiatalabb dolgozóval működött együtt éveken át, élete végén ne találjon társra, ne alakuljon ki körülötte egy a gondolatok, eredmények, tervek, vágyak megmaradását, folytatását jelentő kis kör? Vajon az egyénben van a hiba, vagy korunk szellemi életének velejárója, hogy nincsenek iskolák, hogy a tanártól, az idős tudóstól már nyugdíjazás előtt elfordulnak, de utána biztosan? Vajjon tényleg lejárt a nagy, vonzó „egyéniségek” ideje, vagy egyszerűen nincs belőlük? Vajjon a kollektív munka, amely a tudományos életben hódít, elszűrheti az egyént, összemossa az egyedeket. Egymás mellettiséget jelent egymásba hatolás nélkül? Sok jel mutat arra, hogy manapság a tudomány önmagában nem tud tekintélyt adni pozíció nélkül.

Őt is izgatta az elismertség kérdése. Harcolt érte, elégedetlen volt. Vég nélkül tudta felsorolni a hibákat, amelyek az igazi tehetség érvényesülését akadályozzák és a középszerűt, vagy éppen a selejtet szerephez juttatják. Élete vége felé szakmatörténeti kutatásnak adta magát. Ebben vezérgondolata volt megfejteni azt, mi tette nagyvá a tudományos vonalon naggyá lett egyéniségeket? Mi süllyesztette el a hasonlókat? Mi a tudományos érvényesülés titka?

Társadalmi és tudományos egyedül maradásról beszéltem. Ez árnyékolta be SCHMIDT E. R. utolsó éveit. A végső lökést azonban a sír felé a feleség távozása és a férj egyedül maradása adta meg. Felesége, TÖRÖK Györgyi orvosnő élettársa, szellemi társa és gondozója volt negyven éven át. Ilyen hosszú időn át élvezte SCHMIDT E. R. azt a kincset, amiről csak az utolsó évben — elvesztvén — tudta meg, hogy pótolhatatlan. Mégis csak boldog ember volt. Így őrizzük meg emlékezetünkben.

DR. SCHMIDT ELIGIUS RÓBERT SZAKIRODALMI MUNKÁSSÁGA:

- A sopronmegyei bazanitik geológiai és petrográfiai viszonyai. 1929. Szegedi Tud. Könyvtár, V. kötet
- Die Eruptivgebiete bei Felsőpulya und Pálhegy. 1929. Acta I.
- Újabb geológiai megfigyelések a karcagi kutatófúrásokkal kapcsolatban. 1931. Bányászati és Kohászati Lapok. 7. sz.
- Szeged építőkövei. 1931. A szegedi Alföldkutató Bizottság Könyvtára. VII. Szakosztály közleményei 3. sz.
- A magyar közbelső tömeg töréses szerkezete. 1931. Debreceni Szemle. Júliusi szám.
- A geotermikus gradiens kérdéséhez. 1932. Bányászati és Kohászati Lapok. 8. sz.
- Ein theoretisch-mechanische Deutung der europäischen Bruchsysteme. 1932. Neues Jahrb. etz. Stuttgart. Beil. Bd. Abt. B. 1932.
- Kísérlet a Föld diszlokációs irányainak geomechanikai magyarázatára 1932. Debreceni Szemle. Júniusi szám.
- KOBER—SCHMIDT: Geomechanik der Erdoberfläche, 1932. Forschungen und Fortschritte. Berlin. 8. Jahrg. Nr. 14.
- A fúrási minták és azok értékelése. 1933. Bányászati és Kohászati Lapok. 10. szám.
- A pesterzsébeti mélyfúrás sztratigráfiai viszonyai. 1934. Földtani Közöny. pp. 12—14.
- A debreceni I. sz. kincstári gázos kút hidromechanikai viszonyai és az azokból levonható általános tanulságok. 1934. Bányászati és Kohászati Lapok. 18. sz.
- Szénhidrogéneink vándorlásáról. 1934. Bányászati és Kohászati Lapok, 19. sz. pp. 423—426.
- On the Migration of Hungarian hydrocarbons. 1934. Földtani Közöny. pp. 278—782.
- Fúróteljesítményekről és görbe fúrt-lyukakról. 1935. Bányászati és Kohászati Lapok. 18. sz.
- Ipari vízproblémák Budapesti déli szomszédságában. 1935. Bányászati és Kohászati Lapok. 21. sz.
- A mélyfúrás technikája. 1935. Búvár.
- Az abessziniai kút. 1935. Búvár.
- Megjegyzések az artézi kutak élettartamának kérdéséhez. 1935. év. XV. évf. Hidrológiai Közöny
- Az Alföld altalajának hőmérséklete, hógazdálkodása és a geotermikus gradiens kialakulására való hatása. 1936. Bányászati és Kohászati Lapok. 11. sz.
- Artézi kútfők és önműködő zárószervezeteik 1936. Bányászati és Kohászati Lapok. 23. sz.
- Az artézi kút alföldi válfaja. 1937. Földtani Értesítő, II. évf. 2. sz.
- Két figyelemreméltó mélyfúrásról. 1937. Bányászati és Kohászati Lapok. 12. sz.
- Átnézetes földtani szelvények Csonkama gyarország nevezetesebb mélyfúrásain át. 1937. Bányászati és Kohászati Lapok. 21. sz.
- A Tiszaroff (1 : 25 000-es) térképlepon előforduló artézi kutak ismertetése. Magyarazatok Magyarország geológiai és talajismereti térképeihez. 1937. A m. kir. F. M. fennhatósága alatt álló m. kir. Földtani Intézet kiadása (magyar és német nyelven)
- E sorozat további füzetekben megjelent artézi kút ismertetések: Kunhegyesi, kunmadarasi, fegyverneki, polgárdi, mezőesáti, szentmargitta-pusztai, ohat-kócsi, nagyhortobágyi, tiszapalkonyai térképlepokon előforduló artézikutak ismertetése. 1937, (mint előző kiadás.)
- Battonyai, nagyigmándi, kisbéri és bakonybányi, püspökladányi, nagyiváni, karcagi, mezőhegyesi, tiszafüredi térképlepok területén előforduló artézi kutak ismertetése. 1938. (mint előző kiadás.)
- Nádudvari, büdsszentmihályi, balmazújvárosi, békési berettyóújfalusi, hajdúböszörményi, hajdunánási, gyomaendrődi, öcsödi, dévaványai térképlep területén előforduló artézi kutak ismertetése. 1939. (mint előző kiadás.)
- Szarvasi, gyulai, körösladányi, hajdúszoboszlói, mezőberényi, derecskei, mezőtúr-túrkevei, tótkomlói térképlep területén előforduló artézi kutak ismertetése. 1940. (mint előző kiadás.)
- A kunszentmártoni, tiszaföldvári, biharnagybajomi, gádorosi, újkígyósi, orosházi, kisújszállási, törökszentmiklósi térképlep területén előforduló artézi kutak ismertetése. 1941. (mint előző kiadás.)
- Budapest dunabalparti altalajának geotermikus-gradiense 1938. Bányászati és Kohászati Lapok. 12. sz.
- Ősi primitív kutak és vízemelő szerkezeteik hazánkban. 1938. Bányászati és Kohászati Lapok. 21. sz.

- Artézi és fúrott kutakon végzett hidrológiai tanulmányok a Mazalán-féle reométer segítségével. 1939. Bányászati és Kohászati Lapok. 19. sz.
- A kincstár csonkamagyarországi szénhidrogénkutató mélyfúrásai 1939. Földtani Int. Évkönyve. XXXIV. kötet, 1. f.
- A mezőkövesdi geofizikai maximum környékének geológiai és tektonikai viszonyai. 1939. Földtani Int. Évi Jelentése 1933—35-ről.
- Adatok Csepel-sziget északi részének sztratigráfiai, tektonikai és hidrológiai viszonyaihoz. 1939. Földt. Int. Évi Jelentése 1933—35-ről
- A negatív artézi kút típusai és célszerű kútfő-elrendezései. 1940. Bányászati és Kohászati Lapok. 3. sz.
- Az artézi kút felépítményeiről és az artézi díszkutakról. 1940. Bányászati és Kohászati Lapok. 8. sz.
- Újabb gázelfordulások. 1940. Földtani Int. Évi Jelentése 1933—35-ről III. kötet.
- A tiszántúli földgázkérdés mai állása. 1940. Földtani Közlöny. LXX. kötet. 4—6. füzet.
- A vízszerezésről és az artézi kutakról. 1940. Magyarország ivóvízellátása. A Magyar Mérnök- és Építészegylet kiadása
- A magyarországi artézi kutakról, a körülöttük kialakult visszasságokról és megszüntetésük módjairól. 1940. Magyarország ivóvízellátása. A Magyar Mérnök- és Építészegylet kiadása
- Adatok Mezőberény környékének földtani viszonyaihoz. 1940.
- Földtani és talajmechanikai jegyzetek a budai Várhegy 1935—1936 évi suvadásához. 1941. Földtani Int. Évi Jelentése 1933—35-ről IV. kötet
- Néhány széljegyzet KARVA Rezső geotermikus gradiens tanulmányához. 1941. Bányászati és Kohászati Lapok. 19. sz.
- A magyar só geológiája, bányászata és nemzetgazdagsági jelentősége. 1942. A Mérnöki Továbbképző Intézet kiadványa
- Békkés megye 1936. évi hydrogeológiai felvételi eredményének és artézi kútkataszterének rövid ismertetése. 1942. Földtani Int. Évi Jelentése 1936—38-ról III. pp. 1381—1388.
- Geológiai felvétel 1937-ben a Tiszántúl déli részén. 1942. Földtani Int. Évi Jelentése 1936—38-ról. III. pp. 1389—1399.
- Összesített jelentés az 1938. évi hydro- és gázgeológiai felvételeimről. 1942. Földtani Int. Évi Jelentése 1936—38-ról III. pp. 1401—1412.
- Magyar bányamérnökök, mint a hazai földtani tudományok úttörői. 1943. Bányászati és Kohászati Lapok. 19. sz.
- Műszaki geológiai problémák. 1943. Bányászati és Kohászati Lapok. 21—22—23. számiai
- A geotermikus gradiens . . . 1943. Bányászati és Kohászati Lapok. 24. sz.
- Sóbányáink egyes időszerű kérdéseihöz. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 1. sz.
- Megemlékezés ZSIGMONDY Vilmosról. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 3. sz.
- Geomechanikai tanulmányok a nagy-tektonika és a bányageológia köréből. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 9—10. sz.
- Gondolatok bányászatunk korszerűsítésének kérdéséhez. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 13. sz.
- A barlang-, dolina- és poljéképződésről, mint különböző tektonikai jelenségekkel kapcsolatos karszttüneteményekről. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 23. sz.
- Magyarország fűrtévkénysége a számok tükrében. 1944. Bányászati és Kohászati Lapok. 20. sz.
- Magyarország energiakészletei, ásványszénben, tőzegben, ásványolajban és földgázban. 1945. Budapest Székesföv. házi nyomdája
- Magyarország ásvány-anyagai. 1947. Budapest. Faust kiadás
- Magyarország bányaitizemi tájai. 1947. Bányászati és Kohászati Lapok. 7. sz.
- A Kárpátok és általában a lánchegyek szerkezetének geomechanikai szintézise. 1947. Földt. Int. Évkönyve. XXXVIII. kötet
- A Kárpátmedence sóbányászatának problémái. 1948. Bányászati és Kohászati Lapok. 7. sz.
- A geomechanikai alapjai. 1948. Bányászati és Kohászati Lapok. 8. sz.
- A föld felszínének geomechanizmusa. 1948. Földtani Közlöny.
- A föld belsejének geomechanikája és hatása a földkéregre. 1948. Földtani Intézet vitauölései
- A barlangi kúrtök és gleccserüstök képződésének geomechanikája 1949. Bányászati és Kohászati Lapok. 3. sz.
- A zomboly-képződés mechanikájáról és jelentőségéről óharmadkori széntelepeink vízmentesítésénél, 1950. Bányászati és Kohászati Lapok. 7. sz.

- Közép- és sziget-hegységeink szerkezeti kialakulásának geomechanikai alapjai. 1951. Bányászati és Kohászati Lapok. 7. sz.
- A Dunántúli Magyar Középhegység ÉK-i részének hegységszerkezeti vázlata és kialakulásának geomechanikai magyarázata. 1952. Bányászati és Kohászati Lapok. 1. sz.
- Tektonischer Bau und geomechanische Erklärung zur Entstehung der ungarischen Mittel- und Inselgebirge. 1952. Acta Geologica Acad. Sci. Hung. Tomus I. Fasc. 1—4.
- Hozzászólás VITALIS S.: „Vízbeszerzési lehetőségek a Sajó Vízyűjtőjében” című előadásához a miskolci hidrológiai anketén. 1952. Hidrológiai Közöny. 9—10. sz.
- Hozzászólás MAZALÁN P.: Fedő- és fekvővízes telepek víztelenítésének hidrológiai alapelvei” című előadásához a miskolci hidrológiai anketén. 1952. Hidrológiai Közöny. 9—10. sz.
- Hozzászólás SCHEFFER Viktor: „Az izosztatikus anomáliák és a hegységképződési vergenciák összefüggése” című előadásához. 1952. M. Tud. Akad. Műsz. Tud. Osztályának Közleményei. VIII. kötet. 4. sz.
- A karsztvízjáratok kialakulásának geomechanikája. 1953. M. Tud. Akad. Műsz. Tud. Osztályának Közleményei. VIII. kötet. 1. sz.
- Adalék a redőzés és a gyűrt lánchegység-képződés geomechanikájához. 1953. Bányászati Lapok. 3. sz.
- Geomechanikai jegyzetek a Dunazúg-hegyvidék hegyszerkezetéhez. 1953. Bányászati Lapok. 4. sz.
- Karszt- és karsztos hévízforrásaink geomechanikai alapjai. 1953. Bányászati Lapok. 8. sz.
- A magyarországi magmaprovincia kérdése geomechanikai megvilágításban. 1953. Bányászati Lapok. 11. sz.
- A hidrológia néhány geomechanikai vonatkozásáról. 1953. Bányászati Lapok. 12. sz.
- Az artézi-kutak problémái 1953. M. Tud. Akad. Műsz. Osztályának Közleményei. X. kötet. 3—4. sz.
- A baranyai hegységcsoporthoz nagyszerkezete és a liász szén további feltárási lehetőségei geomechanikai megvilágításban. 1954. Bányászati Lapok. 8. sz.
- A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvíz kutatásban és a karsztvíz elleni védekezésben. 1954. Bányászati Lapok. 9. sz.
- Hozzászólás JÁRAY Jenő: „Mikrotektonika és kőzetmozgás közötti összefüggés” című előadásához. 1954. Bányászati Lapok. 10. sz. pp. 514.
- A tájegységek kérdése a hazai mélységi- és a karsztvízfeltárási lehetőségek szempontjából. 1954. Hidrológiai Közöny. 5—6. sz.
- A gyopárosi tó és új artézi-kút hidrológiai viszonyai. 1954. Hidrológiai Közöny. XXXIV. kötet. 11—12. sz.
- A selmecbányai Akadémia — a világ legrégebbi bányászati iskolája. 1954. Bányászati Lapok. 12. sz. pp. 668—669.
- Megjegyzések VADÁSZ E.: „Magyarország földtana” című munkájának hegységszerkezeti részéhez. 1955. Földtani Közöny. LXXXV. kötet
- Vizontválasz „A geomechanikai szemlélet szerepe a karsztvízkutatásban és a karsztvíz elleni védekezésben” című tanulmányommal kapcsolatban megjelent hozzászólásokra. 1955. Bányászati Lapok. 10. (88) kötet
- 25 Jahre geomechanische Forschungen in Ungarn. 1955. Neues Jb. Geol. Pal. Mn. 8. Stuttgart
- Tektonische Studien aus dem ungarischen Zwischengebirge, als Beispiele zur theoretischen und praktischen Anwendung der Geomechanik. 1956. Geotektonisches Symposium zu Ehren von Hans Stille
- Geomechanika. 1957. Akadémiai Kiadó. Budapest, 275. old. 187 ábra
- Vertical and other torsional structures and problems of syntaxis of tectonic systems. Fascicule I. Supplementben: Studies on the tectonics of the Hungarian betweenland as an example of the theoretical research and practical application of geomechanics (Translation). 1958. Peking. (kínai nyelven) 7 ábrával.
- Hozzászólás PRINZ Gy.: „Az országdomborzat földszármazástani magyarázata” (A „Tisia elmélet tükrében”) című értekezéséhez. 1958. Földrajzi Közlemények. VI. (LXXXII) kötet. 3. sz. (1 térképpel.)
- Geomechanik im Tiefbau. 1960. Zeitschrift für Angewandete Geologie. Bd. 6. Heft. 9.
- Geomechanikai szempontok a magyar mezozóos kratoszinklinálisok kialakulásához és főbb hegységszerkezeti vonásaik értelmezéséhez. 1961. Földtani Int. Évkönyve. XLIX. kötet. 3. f. pp. 747—758.
- Considérations géomechaniques sur la formation des cratosenclinaux mésozoïques de la Hongrie et sur l'interprétation de leurs caractéristiques tectoniques principales. 1961. XLIX. Fasc. 3. pp. 931—944.

- ZSIGMONDI Vilmos. 1961. Hidrológiai Tájékoztató. Decemberi szám
Korszerű kúttípusok és ősi formáik. 1962. Hidrológiai tájékoztató. Augusztusi szám
Újabb geomechanikai tanulmányok (Mecsek, Balaton, Budapest gáz- és víztároló).
1962. Földtani Int. Évi Jelentése 1959-ről. pp. 425—437.
- Vázlatok és tanulmányok Magyarország Vízföldtani Atlaszához. 1962. Földtani Intézet kiadványa
- Magyarázó Magyarország Vízföldtani Atlaszához. (Német, orosz, angol és francia nyelven.)
1962. Földtani Intézet kiadványa
- Versenyfutás a legfontosabb nyersanyagért, a vízért. 1962. Hidrológiai Tájékoztató. Júliusi szám
- WEIN János. 1962. Hidrológiai Tájékoztató. Április szám.
Hévízeink és a hegységszerkezet összefüggései Budapesten. 1962. Hidrológiai Tájékoztató. Decemberi szám
- Hegységszerkezeti és vízföldtani összefüggések Thuringiában. 1963. Hidrológiai Közöny. 1. sz. pp. 43—45.
- Das hydrogeologische Kartenwerk Ungarns. 1963. Berichte der Geologischen Gesellschaft. Bd. 8. Heft. 3.
- Wasserchemismus und Geologie im Untergrunde Ungarns. 1963. Erdoel Zeitschrift. 79. Jahrg. Januar. Heft. 1. pp. 25—26.
- Hidrológia I. (Hidrogeológia.) 1963. Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyet. Mérnöki Kar. Szakmérnöki tag. Mérn. Továbbképző Intézet kiadványa. N. 44. Tankönyvkiadó
- Hévíz és gyógyvíz feltárási lehetőségek a magyar medencékben, különös figyelemmel Szeged térségére. 1963. METESZ Szegedi Bizottságának kiadása
- A hévízkutatás módszerei és eredményei Magyarországon. 1964. Földtani Int. Évi Jelentése 1961-ről. II. rész. pp. 55—66. 1 ábra, 2 táblázat
- Hévízkutatás és a geotermikus grádiens. 1964. Földtani Int. Évi Jelentése 1962-ről. pp. 547—553.
- A vízföldtani kutatások 9 évtizede a M. Áll. Földtani Intézetben. 1964. Hidrológiai Közöny. 4. sz.
- Társzerzőként: (1962.) Carte Tectonique Internationale de l'Europe. 1 : 2 500 000. 10—11 térképlap. 1964. Moszkva. Congres Géologique International. Commission de la Carte Géologique de Monde
- A keleteurópai tábla kratogén szerkezete. 1965. Hidrológiai Közöny. 2. sz.
- Az 1963-ban készült termálkutatakról és a hévízfeltárásokról általában. 1965. Földtani Intézet Évi Jelentése 1963-ról. pp. 19—25.
- Nagysuri Böckh János (1840—1909). 1965. Hidrológiai Tájékoztató
- A magyarországi hévízkutatás rövid története. 1965. Hidrológiai Tájékoztató. Júniusi szám
- Hozzájárulás a „Geotermikus energia-hasznosítási ankét”-on BOLDIZSÁR T. és SCHEFFER V. előadásaihoz. 1965. Budapest. pp. 35—40. (Bp. 1964. XI. 16.)
- Hydrogeological conditions in Hungary. 1965. Acta Geologica Hung. IX. pp. 443—448.
- SCHMIDT E. R.—VENDEL M.: Hévíz feltárási lehetőségek Sopronban. 1966. IX. 19. METESZ Soproni Városi Szervezetének kiadása
- Die grosse Uferuntersuchung bei Dunaujváros in Ungarn. 1966. Geologie. Jahrgang 15. Heft 4/5. Berlin. S. 606—611.
- A dunaujvárosi 1964. évi partomlás. 1966. Földtani Int. Évi Jelentése 1964-ről. pp. 579—584.
- Vízföldtani viszonyok a budapesti 1 : 200 000-es L—34—II. Magyarázó Magyarország 1 : 200 000-es földtani térképsorozatához. 1966. Térképmagyarázó. MÁFI kiadványa. pp. 233, 238—239, 276—290.
- Budapest területének vázlatos hidrogeológiája. 1964—65-ben végzett munkálatok. Budapesti fürdők fejlesztése. 1966. X. 8. Budapest. pp. 21—24; 217—223.
- Nagybudapest geológiai és hidrogeológiai viszonyai. (188 és 189 megjelent: „különleges adottságainak geotermikus kiaknázási lehetőségeinek vizsgálata”, III. rész.: Budapesti fürdők fejlesztése.) 1966. IV. hó. Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság kiad. pp. 90—97.
- Vízföldtani és hegységszerkezeti összefüggések (Balaton-környék, Kárpát-Balkáni hegység, Vöröstenger és keletafrikai árok). 1966. Hidrológiai Közöny. 5. sz.
- A mélységi vizek összetételének néhány változása az idő és használat függvényében. 1967. Hidrológiai Tájékoztató. Novemberi szám. pp. 30—33.
- Hévízfeltárási adottságai és lehetőségei Magyarországon. 1967. Hidrológiai Tájékoztató. Májusi szám. pp. 39—48.

- Felszín-alatti vizek. (Hidr. Társ. jubileumára.) 1967. Hidrológiai Közöny. 4. sz. pp. 166—171.
- A balatonkörtényi hévízfeltárási lehetőségekről. 1967. Hidrológiai Tájékoztató. Novemberi szám. pp. 54—57.
- Adatok a Balaton-környék hegységszerkezetéhez és vízföldtanához. 1967. Földtani Int. Évi Jelentése 1965-ről. pp. 235—238.
- A hévízfelkutatás terén 1964—1965-ben elért eredmények. 1967. Földtani Int. Évi Jelentése 1965-ről. pp. 477—480.
- Társszerzőként: Magyarország hasznosítható ásványi anyagai. I. Az energiahordozók lelőhelyei és prognózisa. 1 : 500 000
- Notice Explicative a l'Atlas Hydrogéologique de la Hongrie. 1967. Földtani Intézet kiadványa. pp. 1—23.
- Társszerzőként: Vízföldtani tájegységek. 1 : 200 000. Magyarország Nemzeti Atlaszában. 1967. Kartográfiai Vállalat. pp. 27.
- Társszerzőként: Ásvány- és gyógyvizek. 1 : 200 000. Magyarország Nemzeti Atlaszában. 1967. Kartográfiai Vállalat. pp. 27.
- Magyarország ásvány- és hévizei. (Térképvázlattal.) 1968. Hidrológiai Tájékoztató. Júniusi szám. pp. 40—43.
- Pannonhalma műszaki és vízföldtani problémái. (2 térképpel.) 1968. Hidrológiai Közöny. 10. sz. pp. 457—459.
- Társszerzőként: Magyarország hasznosítható ásványos anyagai. II. Nyersanyagelőfordulások és reménybeli területek. 1 : 500 000.
- 100 éves a magyar kútúrőipar. Országos Vízépítőipari Napok. Víz kutatás, mélyfúrású kutak építése. (Francia, orosz és német kivenattal.) 1968. Külön kiadvány.
- Bányamérnök a magyar folyamszabályozás és közlekedésrendezés úttörői között. 1968. Bányászati Lapok. 12. sz. pp. 797.
- Vízföldtani viszonyok a Székeshérvári 1 : 200 000 laphoz. A Vízföldtani Osztály 1964. évi munkája és eredményei a hévízfelkutatás terén. 1969.
- Budapest ivó-, ipari-, termál- és gyógyvízellátása. 1969. (Vezető.)
- Tata környékének vízföldtani viszonyai. 1969. Hidrológiai Tájékoztató. Júniusi szám. pp. 92—95.
- Budapest hidrogeológiai érdekerületének térképe: 1 : 100 000.
- Öntözővíz feltárási lehetőségek Magyarországon. 1969.
- A Földtani Intézet szakembereinek szerepe a hévízfelkutatásban, különös figyelemmel az 1966—1967 évi hévízfelkutatásokra. (1 táblázat és térképvázlat.) 1969. Földtani Int. Évi Jelentése 1967-ről. pp. 369—378.
- Vízföldtani viszonyok a Miskolci 1 : 200 000-es laphoz.
- Cseh-Morva-ország, valamint Izland hegységszerkezeti és vízföldtani viszonyai. 1969. Hidrológiai Közöny. 7. sz. pp. 319-324.
- Tapasztalataim a hévíz- és gyógyvízfelkutatás terén. Elért eredmények. 1969. Bányászati Lapok. 102 évf. 8. sz. pp. 514—518.
- Öntözővíz beszerzési lehetőségek felszín-alatti vizekből hazánkban. 1969. Hidrológiai Tájékoztató. Júniusi szám. pp. 150.
- A magyar paraszt „Rotary”-ról. 1969. Hidrológiai Tájékoztató. Júniusi szám. pp. 26—29.
- Thermal and Mineral-Heilwässer Ungarns. International Geological Congress. Report of the Twenty-Third Session Czechoslovakia 1968. Proceedings of Symposium II. in: Mineral and Thermal Waters of the World. A-Europe Akademia, Prague 1969.
- A Földtani Intézet vízföldtani tevékenysége. (Jubileumra.)
- Budapest és környékének hévízfürdő fejlesztési lehetőségei. (2 térképpel.)
- A Budapest-, „Paskál-malmi” hévízfúrás és az utóbbi 10 év fedett-karsztvízfelkutatások tanulságai. 1970. Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat. 1. sz. pp. 22—28.
- Zusammenhänge zwischen Tektonik, Hydrographie und den nutzbaren Mineraliensanhäufungstäten auf der Balkanhalbinsel u. in deren Nachbargebieten. 1970. Acta Geologica Akad. Sci. Hung. Tomus 14. pp. 211—215.
- A bányász mérnök szerepe a 100 éves Földtani Intézet munkájában. 1970. Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat. 3. sz. 103. évf. pp. 145—150.
- Az 1968—1969 évi hévízfúrások a számok tükrében. 1971. Földtani Int. Évi Jelentése 1969-ről. pp. 379—391.
- Pannonhalma építésföldtani viszonyai. (6. db. ábra) 1971. Műszaki Szemle. 8. sz. pp. 5—9.
- Prof. Dr. L. KOBER, 1883. IX. 21—1970. IX. 6. 1971. Földtani Közöny. 101. kötet. 4. sz. pp. 457—458.

- Megemlékezés Prof. L. Koberről. 1971. Bányászati Lapok. 1. sz.
A magyar kőolaj- és Gépipari 25 éve. 1971. Hidrológiai Tájékoztató
- Megemlékezés ZSIGMONDY Vilmosról, születésének 150. évfordulója alkalmából. 1971. Hidrológiai Közlöny. 11. sz. pp. 499.
- Megemlékezés HANTKEN Miksáról, születésének 150. évfordulóján. 1971. Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat, 10. sz. pp. 705–707.
- Tájékoztató a VI. Bányavízvédelmi Konferenciáról. Hidr. Tájékoztató, 1971.
- Hévízkutatás, feltárás és hasznosítás 1970 körül. 1971. Földtani Intézet Évi Jelentése
- Megemlékezés SZABÓ Józsefről, születésének 150. évfordulója alkalmából. 1972. Bányászati és Kohászati Lapok. Bányászat, 11. sz.
- Mit adott a hidrogeológia a földtannak? Földtani Közlöny 104/3, 1974.